

OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉS (5 éves)

Záróvizsga (szaktárgyi) 2026/2027-es tanév

1. Az ókori keleti civilizációk vallási és kulturális jellemzői: Az egyiptomi vallás és kultúra; A mezopotámiai vallás és kultúra; A politeizmus az ókori keleten (hinduizmus, buddhizmus, taoizmus, konfucianizmus); A zsidó monoteizmus.
2. A görög antikvitás politikája és kultúrája: A poliszok államszervezete; A poliszok társadalma és gazdasága; A görög vallás és kultúra; A görög filozófia.
3. A kereszténység kialakulása, főbb tanai, elterjedése.
4. Az ókori Róma: A köztársaság berendezkedése; Caesar és Augustus; Császárkor (principatus és dominatus); A római építészet, vallás és kultúra.
5. Az iszlám: A vallás és tanai; Az Oszmán Birodalom fejlődéstörténete.
6. Európa a 8-13. században: A Karoling birodalom és felbomlása. Az első ezredforduló új államai. Anglia, Franciaország, Német-római Császárság, Hispán államok vagy Bizánc (tetszőlegesen egyik) fejlődésének bemutatása a 13.század végéig; A hűbériség és az uradalmi rendszer. Agrárium és gazdaság a 8-13. században; A középkori városi fejlődés főbb trendjei Európában.
7. Az egyház és kultúra a középkorban: Az egyházi hierarchia és intézményrendszer, valamint a szerzetesség Európában és Magyarországon; Művészetek, román stílus és gótika. Az egyházi kultúra és a középkori egyetemek; Humanizmus és reneszánsz.
8. Európa a késő középkorban: Hatalmi konfliktusok, hadviselés átalakulása (pl. százéves háború, huszita háborúk, változások a Mediterraneumban etc.); Rendiség, rendek és korporációk, hatalommegosztás és központosítás a 14-15. században; Késő középkor válsága? A korszak értelmezési lehetőségei. Kis jégkorszak, település-átrendeződések, járványok etc.
9. Az Árpád-kori Magyarország: A fejedelemségtől a királyság megszilárdulásáig (a magyar fejedelemség és a kalandozások az újabb kutatások tükrében, a keresztény állam megalapításának folyamata és a királyság intézményének megszilárdítása); Gazdasági és társadalmi átalakulás a hosszú 13. században (az Aranybulla és megújításai, a köznemesség és a megye átalakulása, a jobbágy réteg megjelenése és jellemzői, idegen eredetű népelemek, jogállásuk és gazdasági funkcióik); A magyar egyházszervezet létrejötte, jellemzői és változásai az Árpád-korban (érseki tartományok, egyházmegyéék, az alsó egyházi szervezet változásai, a szerzetesrendek magyarországi megjelenése, a királyi, ill. az ún. nemzeti monostorok funkciói).
10. Hatalommegosztás és központosítás a késő középkori Magyarországon: A késő középkori Magyar Királyság politikai berendezkedésének változásai (honor, liga, rendiség, abszolutisztikus vonások); A késő középkori magyar társadalom és gazdaság átalakulása (a főúri réteg átalakulása, familiaritás, városok, mezővárosok, kollektív privilégiumokkal rendelkező népelemek helyzete, jobbágyság és zsellérek, pusztásodás az újabb kutatások tükrében); A késő középkori Magyar Királyság, mint közép-európai nagyhatalom (külpolitikai törekvések, katonai vállalkozások, dinasztikus kapcsolatok, az oszmán terjeszkedés hatásai); Egyház és kultúra a késő középkori Magyar Királyságban (gótika és reneszánsz, peregrináció, latin és népnyelvi írásbeliség).
11. A földrajzi felfedezések és a világkereskedelem kialakulása: A felfedezések gazdasági okai és gazdasági következményei; A spanyol-portugál és a holland-angol-francia gyarmatosítás összehasonlítása.
12. A hódoltság korának hatásai a Kárpát-medence népesedésére és a 18. századi népmozgások és következményeik (főbb demográfiai mutatók, az etnikai és vallási összetétel változása).
13. A magyar társadalom a demográfiai átmenet korában (az átmenet szakaszai, főbb demográfiai mutatók, a változások okai, az etnikai és vallási összetétel változásai), 1873-1989.
14. A jobbágy-/paraszt-kérdés Mária Terézia úrbéri rendeletétől a téjesítésig/háztáji gazdaságokig (úrbéri rendelet és hatása, jobbágyfelszabadítás, földbirtokszerkezet alakulása, földkérdés az első világháború után az 1960-as évekig).
15. A nagy földrajzi felfedezések, az oszmán hódítás és a kora újkori kis jégkorszak hatása a magyar gazdaságra. Gazdasági erőforrások, részvétel az európai kereskedelemben a 16-17. században.

16. Művelődés, művészetek és oktatás a 16-18. században.
17. A magyar gazdaság a Habsburg Birodalomban 1848-ig (kísérlet egy egységes birodalmi piac és gazdaság megteremtésére III. Károlytól II. Józsefig, a magyar gazdaság ágazatai és kiviteli cikkei, a napóleoni háborúk és a környezeti/időjárási változások).
18. A neokolonizáció típusai és hatásai az Európán kívüli világban: Afrika és Ázsia 19. századi „gyarmatosítása”, a gyarmati rendszer 20. századi változásai.
19. Az első és második ipari forradalom összehasonlítása (térségei és elterjedése, jellemzőik és gazdasági-társadalmi hatásuk a világban és Magyarországon).
20. Gazdasági világválság: az USA, Németország és Magyarország válságkezelése.
21. Nemzeti ébredés, nemzetiségi kérdés, nemzetiségi politika a 18. sz. végétől az első világháborúig.
22. A felvilágosodás és hatásai (tudományos világkép, politikai eszmék, kulturális megújulás).
23. A magyar szabadságharcok belső és külső feltételrendszere: Rákóczi-mozgalom, 1848/49 és 1956.
24. A bolsevizmus / sztálinizmus és a fasizmus / nemzeti szocializmus ideológiájának összevetése és gyakorlati megvalósulásuk Európában és Magyarországon (ideológiai előzmények, gazdasági és társadalomkép, kultúra stb.).

Budapest, 2026. szeptember 15.